

**ZERO
CORRUPTION**

สำนักงาน ป.ป.ช.

**ระดับ
อุดมศึกษา**

BREAK THE CORRUPTION CHAIN

3

**ยกระดับดัชนี
สร้างพลเมืองดีในสังคม**

หลักสูตรอุดมศึกษา (วัยใส ใจสะอาด “Youngster with Good Heart”)

หน่วยที่ ๓

เรื่อง ยกกระต๊บบัดขนิ สร้างพลเมืองดีในสังคม

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วย การเรียนรู้ด้านการป้องกันการทุจริต

ระดับอุดมศึกษา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ยกกระต๊บบัดขนิ สร้างพลเมืองดีในสังคม

เวลา ๖ ชั่วโมง/๒ สัปดาห์

เรื่องที่ ๓.๑ จริยธรรมนำพลเมืองในสังคม

สาระสำคัญ

ความหมายของจริยธรรม คุณสมบัติทางความประพฤติที่สังคมมุ่งหวัง ภายใต้ขอบเขตของ มโนธรรม อันเป็นหน้าที่ที่สมาชิกในสังคมพึงปฏิบัติต่อตนเองและสังคม เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง ขึ้นในสังคม อันมีองค์ประกอบอื่นๆ เข้ามาร่วมด้วย อาทิเช่น ค่านิยม จรรยาบรรณ ธรรมาภิบาล เป็นต้น

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักศึกษา

๑. มีความรู้ความเข้าใจในการนำจริยธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน
๒. ประยุกต์ใช้หลักจริยธรรมนำชีวิต
๓. มีความรู้ความเข้าใจถึงค่านิยม จรรยาบรรณ และธรรมาภิบาล

ขอบเขตเนื้อหา

๑. ความหมายของจริยธรรม ค่านิยม จรรยาบรรณ และธรรมาภิบาล
๒. โครงสร้างแนวคิดทางจริยธรรมนำชีวิต

วิธีการจัดการเรียนรู้

๑. บรรยายประกอบ PowerPoint
๒. แบ่งกลุ่มให้นักศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับจริยธรรม ได้แก่ ค่านิยม จรรยาบรรณ และธรรมาภิบาล
๓. นำเสนอผลการค้นคว้าและวิพากษ์ร่วมกันในรูปแบบต่างๆ เช่น โต้วาที บทบาทสมมุติ สาทิต สื่อส่งเสริมค่านิยม ฯลฯ
๔. อาจารย์สรุปแนวคิดจริยธรรมนำชีวิต

สื่อการเรียนรู้

วิธีทัศน์ประกอบการเรียนรู้ จัดกิจกรรมแบบ Active Learning

การวัดและประเมินผล

๑. แบบทดสอบ (ใช้แบบประเมินตามหน่วยที่ ๑)
๒. แบบประเมินการมีส่วนร่วม (ใช้แบบประเมินตามหน่วยที่ ๑)
๓. แบบประเมินโครงงาน

หน่วยที่ ๓

เรื่อง ยกระดับดัชนี สร้างพลเมืองดีในสังคม

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วย การเรียนรู้ด้านการป้องกันการทุจริต

ระดับอุดมศึกษา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ยกระดับดัชนี สร้างพลเมืองดีในสังคม

เวลา ๖ ชั่วโมง/๒ สัปดาห์

เรื่องที่

๓.๒ การยับยั้งและป้องกันการทุจริต

๓.๓ ข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันและปราบปรามทุจริต

สาระสำคัญ

แนวทางการยับยั้งและป้องกันการทุจริต ด้วยการแจ้งข่าวสาร

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักศึกษา

- มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ฎระเบียบ มาตรการทางสังคมที่เกี่ยวกับการทุจริต
- สามารถบอกแหล่งแจ้งเบาะแสการทุจริตได้

ขอบเขตเนื้อหา

- มาตรการทางสังคม ฎระเบียบ กฎหมาย และการลงโทษ
- ข่าวใหม่ๆ แนวทางใหม่ๆ กรณีศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วิธีการจัดการเรียนรู้

- กรณีศึกษาผลของการทุจริต ผลของมาตรการทางสังคม กฎหมาย ฯลฯ เหตุการณ์ปัจจุบัน
- แบ่งกลุ่มอภิปราย วิเคราะห์เกี่ยวกับผลทางกฎหมาย ผลกระทบทางสังคม
- หาข้อสรุปร่วมกัน

สื่อการเรียนรู้

- กรณีศึกษา
- มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ฟลิปชาร์ต

การวัดและประเมินผล

๑. ทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียน
๒. แบบประเมินการมีส่วนร่วม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

ยกระดับดัชนี สร้างพลเมืองดีในสังคม

การทุจริตเป็นหนึ่งในประเด็นที่ทั่วโลกแสดงความกังวล อันเนื่องมาจากเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน ยากต่อการจัดการและเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วน เป็นที่ยอมรับกันว่าการทุจริตนั้นมีความเป็นสากล เพราะมีการทุจริตเกิดขึ้นในทุกประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่กำลังพัฒนา การทุจริตเกิดขึ้นทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน หรือแม้กระทั่งในองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรหรือองค์กรเพื่อการกุศล ในปัจจุบัน การกล่าวหาและการฟ้องร้องคดีการทุจริตยังมีบทบาทสำคัญในด้านการเมืองมากกว่าช่วงที่ผ่านมา รัฐบาลในหลายประเทศมีผลการปฏิบัติงานที่ไม่โปร่งใสเท่าที่ควร องค์กรระดับโลกหลายองค์กรเสื่อมเสียชื่อเสียง เนื่องมาจากเหตุผลด้านความโปร่งใส สื่อมวลชนทั่วทั้งโลกต่างเฝ้ารอที่จะได้นำเสนอข่าวอื้อฉาว และการประพาดพิดพิชิตจริยธรรมด้านการทุจริต โดยเฉพาะบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งระดับสูงต่างถูกเฝ้าจับจ้องว่าจะถูกสอบสวนเมื่อใด อาจกล่าวได้ว่าการทุจริตเป็นหนึ่งในปัญหาใหญ่ที่จะขัดขวางการพัฒนาประเทศ ให้เป็นรัฐสมัยใหม่ ซึ่งต่างเป็นที่ทราบกันดีว่าการทุจริตควรเป็นประเด็นแรกๆ ที่ควรให้ความสำคัญ ในวาระของการพัฒนาประเทศของทุกประเทศ

การสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรมเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกในการต่อต้านการทุจริต ปลูกจิตสำนึก ปรับเปลี่ยนฐานการคิดให้แก่เยาวชนให้เกิดความตระหนักถึงผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชัน พัฒนางานให้เกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้ สร้างความแข็งแกร่งให้ตนเอง องค์กร และส่งผลต่อประเทศชาติในที่สุด

๓.๑ จริยธรรมป้องกันการทุจริต

คำว่า “คุณธรรม จริยธรรม” เป็นคำที่คนส่วนใหญ่จะกล่าวควบคู่กันเสมอจนทำให้เข้าใจผิดได้ว่า ทั้งสองคำมีความหมายอย่างเดียวกันหรือมีความหมายเหมือนกัน แต่ที่จริงแล้วคำว่า “คุณธรรม” กับคำว่า “จริยธรรม” เป็นคำแยกออกได้ ๒ คำ และมีความหมายแตกต่างกันคำว่า “คุณ” แปลว่า ความดี เป็นคำที่มีความหมายเป็นทางนามธรรม ส่วนคำว่า “จริย” แปลว่า ความประพฤติกิริยาที่ควรประพฤติ เป็นคำที่มีความหมายทางรูปธรรม

ดังนั้น จริยธรรมจึงมี ๒ ความหมาย คือ ความประพฤติดีงาม เพื่อประโยชน์สุขของตนและสังคม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักศีลธรรมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรม ประเพณี หลักกฎหมาย จรรยาบรรณวิชาชีพและอีกความหมายหนึ่ง คือ การรู้จักไตร่ตรองว่าอะไรควรทำ ไม่ควรทำ

องค์ประกอบของจริยธรรม จริยธรรมจะเกิดขึ้นได้ด้วยการใช้มโนธรรมภายในจิตใจของบุคคล ประเมินคุณค่าของสิ่งใดๆ เพื่อหาเหตุผลแยกแยะสิ่งถูกผิด ความควร ไม่ควร แล้วตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาภายนอก เพื่อบ่งบอกว่าเป็นคนดีของหมู่คณะนั้น ซึ่งมีองค์ประกอบทั้งภายในและ

ภายนอกเป็นส่วนเกื้อหนุนให้เกิดจริยธรรมขึ้นในบุคคล ได้แก่ ความรู้เหตุผล คือ ความเข้าใจในความถูกต้อง สามารถแยกแยะและตัดสินใจได้ว่าอะไรถูกต้องไม่ถูกต้องด้วยความคิด อารมณ์ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี คือ ความพึงพอใจ ศรัทธา ความเลื่อมใสยอมรับที่จะนำมาเป็นแนวทางการปฏิบัติ พฤติกรรมการแสดงออก คือการแสดงออกที่บุคคลได้ตัดสินใจแล้วว่าเป็นการกระทำถูกหรือผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่างๆ

๓.๑.๑ คุณธรรม ๘ ประการ ที่บุคคลทั่วไปควรปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงการทุจริต มีดังนี้

๓.๑.๑.๑ ขยัน หมายถึง ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ อดทนไม่ท้อถอยเมื่อพบอุปสรรค ความขยันต้องควบคู่กับการใช้สติปัญญาแก้ปัญหาจนเกิดผลงานสำเร็จตามความมุ่งหมาย

๓.๑.๑.๒ ประหยัด หมายถึง การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของตน แต่พอประมาณให้เกิดประโยชน์ คุ่มค่า ไม่ฟุ่มเฟือยฟุ้งเฟ้อ

๓.๑.๑.๓ ความซื่อสัตย์ หมายถึง ประพฤติตรงไม่เอินเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ

๓.๑.๑.๔ มีวินัย หมายถึง การยึดมั่นในระเบียบแบบแผนข้อบังคับและข้อปฏิบัติ ซึ่งต้องมีวินัยในตนเองและมีวินัยต่อสังคม

๓.๑.๑.๕ สุภาพ หมายถึง เรียบร้อยอ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่ดีงาม มีสัมมาคารวะ

๓.๑.๑.๖ สะอาด หมายถึง ปราศจากความมัวหมองทั้งกายใจและสภาพแวดล้อม ความโปร่งใสเป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

๓.๑.๑.๗ สามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ความร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ เกิดการทำงานอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากการทะเลาะวิวาท

๓.๑.๑.๘ มีน้ำใจ หมายถึง ความจริงใจที่ไม่เห็นแต่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ในความสนใจ ในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์ของผู้อื่นและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน

๓.๑.๒ คุณธรรมแห่งความพอเพียง การฝึกตนให้มีความพอเพียง เป็นวิธีการพัฒนาตน ด้านคุณธรรมจริยธรรมด้วยตนเองขั้นสูง เพราะเป็นการพัฒนาความสามารถของบุคคล ในการควบคุม ความประพฤติการปฏิบัติของตนให้อยู่ในกรอบพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคม ทั้งในสภาพการณ์ปกติ และเผชิญปัญหาหรือขัดแย้ง การฝึกตนเป็นวิธีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้วยตนเองขั้นสูงสุด เพราะเป็นการพัฒนาความสามารถของบุคคล ดังนี้

๓.๑.๒.๑ การฝึกวินัยขั้นพื้นฐาน เช่น ความขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเอง ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ การรู้จักประหยัดและออม ความซื่อสัตย์ ความมีสัมมาคารวะ ความรักชาติ

๓.๑.๒.๒ การรักษาศีลตามความเชื่อในศาสนาของตน ศีลเป็นตัวกำหนดที่จะทำให้
งดเว้นในการที่จะทำชั่วร้ายใดๆ อยู่ในจิตใจ ส่งผลให้บุคคลมีจิตใจที่เข้มแข็งรู้เท่าทันความคิด สามารถ
ควบคุมตนได้

๓.๑.๒.๓ การทำสมาธิ เป็นการฝึกให้เกิดความตั้งมั่นของจิตใจทำให้เกิดภาวะ
มีอารมณ์หนึ่งเดียวของกุศลจิตเป็นจิตใจที่สงบมองใสบริสุทธิ์เป็นจิตใจที่เข้มแข็ง มั่นคง แน่วแน่ ทำให้เกิด
ปัญญาสามารถพิจารณาเห็นทุกอย่างตรงสภาพความเป็นจริง

๓.๑.๒.๔ ฝึกการเป็นผู้ให้ เช่น การรู้จักให้อภัย รู้จักแบ่งปันความรู้ ความดีความชอบ
บริจาคเพื่อสาธารณประโยชน์ อุทิศร่างกายแรงใจเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ

๓.๑.๓ ความซื่อสัตย์: คุณธรรมพื้นฐานในการป้องกันการทุจริต คือ ประพฤติตรง
ไม่เอินเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ
ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อหน้าที่ต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลา ไม่ใช่เล่ห์เหลี่ยมกลโกง คดโกง ทั้งทางตรง
และทางอ้อม รับรู้หน้าที่ของตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง คนที่มีความซื่อสัตย์จะเป็นผู้ยึดมั่นใน
หลักความจริงและความถูกต้องในการดำเนินชีวิต ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่น ทั้ง
ทางกาย วาจา ใจ มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด คนมีศีลธรรมหรือมนุษยธรรมที่สามารถ
เรียกได้ว่าเป็นอารยะชน จะมีความประพฤติดี ประพฤติชอบ และมีความซื่อสัตย์สุจริต ๓ ประการ ดังนี้

๓.๑.๓.๑ กายสุจริต เป็นความสุจริตทางกาย ทำสิ่งที่ดีงามถูกต้อง ประพฤติชอบ
ด้วยกาย ละเว้นการบีบคั้น เบียดเบียน มีเมตตากรุณา ช่วยเหลือเกื้อกูลสงเคราะห์กัน ไม่แย่งชิงลักขโมย
หรือเอาไรต์เอาเปรียบแต่เคารพสิทธิในทรัพย์สินของกันและกัน ไม่ประพฤติผิดล่วงละเมิดในของรักของ
หวงของผู้อื่น ไม่หมิ่นเหยียดจิตใจ หรือทำลายหลบลู่เกียรติและวงศ์ตระกูลผู้อื่น

๓.๑.๓.๒ วาจาสุจริต เป็นความสุจริตทางวาจา ทำสิ่งที่ดีงาม ถูกต้อง ประพฤติชอบ
ด้วยวาจา ละเว้นการพูดเท็จ โทกหลอกลวง กล่าวแต่คำสัตย์ ไม่จงใจพูดให้ผิดจากความจริง เพราะเห็นแก่
ประโยชน์ไม่พูดส่อเสียด ยุยง สร้างความแตกแยก พูดแต่คำที่ส่งเสริมสามัคคี ละเว้นจากการพูดคำหยาบคาย
สกปรกเสียหาย พูดแต่คำสุภาพ นุ่มนวลควรฟัง รวมถึงการละเว้นจากการพูดเหลวไหลเพื่อเจ้า พูดแต่คำจริง
มีเหตุผล มีสาระประโยชน์ และถูกกาลเทศะ

๓.๑.๓.๓ มโนสุจริต เป็นความสุจริตทางใจ ทำสิ่งที่ดีงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยใจ
ไม่ละโมภไม่เพ็งเล็งคิดหาทางเอาแต่ได้ ให้คิดเสียสละ ทำใจให้กว้างขวาง ไม่คิดร้ายมุ่งเบียดเบียนหรือเพ่ง
มองในแง่ที่จะทำลาย ตั้งบนความปรารถนาดี แผ่เมตริ มุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่กัน มีความเห็นถูกต้องเป็น
สัมมาทิฐิเข้าใจในหลักกรรมว่า ทำดีมีผลดี ทำชั่วมีผลชั่ว รู้เท่าทันความจริงที่เป็นธรรมดาของโลกและชีวิต
มองเห็นความเป็นไปตามเหตุแห่งปัจจัย มนุษย์เราเป็นสิ่งแวดล้อมของกันและกัน ตัวเราเป็นสิ่งแวดล้อม
ของผู้อื่น เราจึงควรมีจิตใจเกื้อกูลต่อกันมีเมตตาไมตรีในฐานะที่เราเป็นสิ่งแวดล้อมของเพื่อนมนุษย์ เราจึง
มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม นับตั้งแต่การอยู่ร่วมกันในครอบครัวเราทุกคนควรเป็นผู้ที่มีวินัย
ในการดำรงชีวิต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความสามัคคีรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
รู้บทบาทของตน ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สามารถแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้

๓.๑.๔ **ขรราวาสธรรม ๔** พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปกครองแผ่นดินไทยด้วยธรรมะ ด้วยการแสดงพระองค์เป็นตัวอย่างโดยตลอด มีพระบรมราโชวาทอันเป็นไปด้วยพระธรรมมาโดยตลอด ต่อเนื่องสม่ำเสมอด้วย “ขรราวาสธรรม ๔” ที่จำเป็นต้องน้อมนำ ขรราวาสธรรม ๔ ประการ ดังกล่าว มาประดับแก่ตน ประพฤติปฏิบัติให้ตนเองก้าวไปสู่ความเป็นอริยบุคคลในภพหน้า ประกอบด้วย

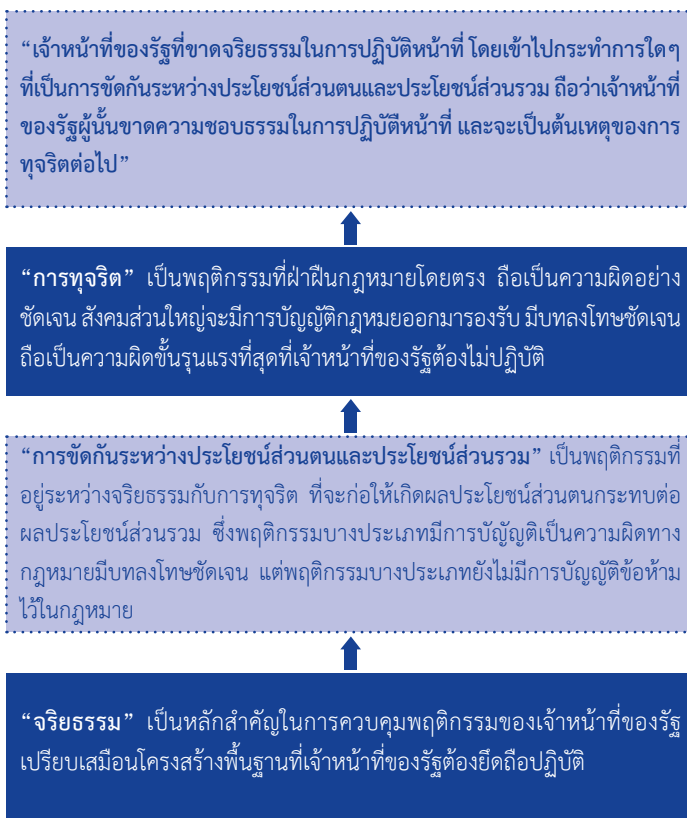
๓.๑.๔.๑ **สังขะ ความจริง** คือ ดำรงมั่นในสังขะ ซื่อตรง ซื่อสัตย์ จริงใจ พุดจริง ทำจริง จะทำอะไรก็ให้เป็นที่ยึดถือไว้วางใจได้

๓.๑.๔.๒ **ทมะ การข่มใจ** คือ บังคับควบคุมตนเองได้ รู้จักปรับตัวและแก้ไขปรับปรุงตน ให้ก้าวหน้าดีงามยิ่งขึ้นอยู่เสมอ

๓.๑.๔.๓ **ขันติ อุตทน** คือ มุ่งหน้าทำหน้าที่การทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็ง อุตทน ไม่ท้อทไว ไม่ย่อท้อในจุดหมาย ไม่ท้อถอย

๓.๑.๔.๔ **จาคะ เสียสละ** คือ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน บำเพ็ญประโยชน์ สละโลก ละทิฐิมานะได้ ร่วมงานกับผู้อื่นได้ ไม่ใจแคบเห็นแก่ตัวหรือเอาใจตน

สรุปได้ว่า การพัฒนาจริยธรรมด้วยการพัฒนาตนเองตามขั้นตอนดังที่กล่าว เป็นธรรม ภาวะที่บุคคลสามารถปฏิบัติได้ควบคู่กับการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่มิใช่เป็นการกระทำในลักษณะ เสรีจลีนต้องกระทำอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัย เพราะจิตใจของมนุษย์เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เฉกเช่น กระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ภาพที่ ๓.๑ จริยธรรมนำไปสู่การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๓.๒ ความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน

ความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การกระทำใดๆ ของภาครัฐทั้งในระดับบุคคล และองค์กรที่ผู้อื่นสามารถมองเห็นได้ คาดเดาได้ และเข้าใจได้ ครอบคลุมถึงทุกการกระทำที่เป็นผลจากการตัดสินใจของผู้บริหาร “ความโปร่งใสในองค์กร” (Corporate Transparency) เน้นการซัดอูปรสรรค และ/หรือการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารขององค์กร กฎ ระเบียบ และ กระบวนการทำงานโดยสะดวก แสดงความรับผิดชอบพร้อมรับการตรวจสอบ รวมทั้งมีกระบวนการ ในการติดตามและประเมินผลที่ชัดเจนตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งหลักความโปร่งใสและธรรมาภิบาลนี้เอง จะช่วยให้องค์กรปลอดการทุจริตได้

ดังกล่าวแล้วธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดี เป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจของ ประชาชน โดยเฉพาะข้าราชการและพนักงานบริษัทเอกชน เพราะธรรมาภิบาลเป็นการบริหารงานให้มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตั้งมั่นอยู่บนหลักการบริหารงานที่เที่ยงธรรม สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีจิตสำนึกในการทำงาน มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำ พร้อมตอบคำถามหรือตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียและพร้อมรับผิดชอบ มีศีลธรรม จริยธรรมในการทำงาน การคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการรับรู้ ตัดสินใจ ดำเนินการและประเมินผล ตลอดจนร่วมรับผลจากการตัดสินใจร่วมกัน มีการส่งเสริมสภาพหญิงชาย และการให้ความสำคัญกับกลุ่มต่างๆ รวมทั้งคนด้อยโอกาส ตลอดจนการสร้างความเท่าเทียมกันทางสังคม ในการรับโอกาสต่างๆ ที่ประชาชนพึงจะได้รับจากรัฐอีกด้วย ธรรมาภิบาลเป็นทั้งหลักการ กระบวนการ และเป็นเป้าหมายไปในตัว การมีธรรมาภิบาลอาจนำมาสู่การมีประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ได้ในที่สุดและ การมีประชาธิปไตยก็นำมาสู่การมีผลทางสังคม คือ มีการพัฒนาประเทศไปในทางที่สร้างความสงบสุข อย่างต่อเนื่องและสถาพร ตลอดจนนำมาสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นได้โดยสันติวิธี

หลักธรรมาภิบาล (GOOD GOVERNANCE) หมายถึง แนวทางในการจัดระเบียบเพื่อให้สังคม ของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และ ตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรมตามหลักพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ดังนี้

๓.๒.๑ หลักนิติธรรม (The Rule of Law) หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล จะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมและความยุติธรรม รวมทั้งมีความรัดกุมและรวดเร็วด้วย หลักนิติธรรม ประกอบด้วย ๗ หลักการ คือ หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักความ ชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง หลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา หลัก “ไม่มีความผิด และไม่โทษโดยไม่มีกฎหมาย” และ หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ

๓.๒.๑.๑ หลักการแบ่งแยกอำนาจ เป็นพื้นฐานที่สำคัญของหลักนิติธรรม เพราะ หลักการแบ่งแยกอำนาจเป็นหลักที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันของการแบ่งแยกอำนาจการตรวจสอบ อำนาจ และการถ่วงดุลอำนาจ

๓.๒.๑.๒ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักนิติธรรมมีความเกี่ยวพันกันกับสิทธิในเสรีภาพของบุคคล และสิทธิในความเสมอภาค สิทธิทั้งสองประการดังกล่าวข้างต้นถือว่าเป็นพื้นฐานของ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” อันเป็นหลักการสำคัญตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

๓.๒.๑.๓ หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง การใช้กฎหมายของฝ่ายตุลาการ หรือฝ่ายปกครองที่เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนมีผลมาจากกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบจากตัวแทนของประชาชน โดยฝ่ายตุลาการจะต้องไม่พิจารณาพิพากษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ให้แตกต่างไปจากบทบัญญัติของกฎหมาย ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้ดุลพินิจ โดยปราศจากข้อบกพร่อง

๓.๒.๑.๔ หลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา เป็นหลักที่เรียกร้องให้ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายปกครองที่ออกกฎหมายลำดับรอง กำหนดหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายให้เป็นตามหลักความแน่นอนของกฎหมาย หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง และหลักความพอสมควรแก่เหตุ

๓.๒.๑.๕ หลักความอิสระของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสามารถทำภาระหน้าที่ในทางตุลาการได้โดยปราศจากการแทรกแซงใดๆ โดยผู้พิพากษามีความผูกพันเฉพาะต่อกฎหมายและทำการพิจารณาพิพากษาภายใต้มนธรรมของตนเท่านั้น โดยวางอยู่บนพื้นฐานของความอิสระจาก ๓ ประการ กล่าวคือ ความอิสระจากคู่ความ ความอิสระจากรัฐ และความอิสระจากสังคม

๓.๒.๑.๖ หลัก “ไม่มีความผิด และไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” เมื่อไม่มีข้อบัญญัติทางกฎหมายให้เป็นความผิดแล้วจะเอาผิดกับบุคคลนั้นๆ มิได้

๓.๒.๑.๗ หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ หมายความว่า รัฐธรรมนูญได้รับการยอมรับให้เป็นกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่สูงสุดในระบบกฎหมายของรัฐนั้น และหากกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่ต่ำกว่าขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญกฎหมายดังกล่าวย่อมไม่มีผลบังคับ

๓.๒.๒ หลักคุณธรรม (Morality) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้อง ดึงงาม การส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต เป็นนิสัยประจำชาติ หลักคุณธรรม ประกอบด้วยหลักการสำคัญ ๓ หลักการ คือ หน่วยงานปลอดการทุจริต หน่วยงานปลอดจากการทำผิดวินัย และหน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ องค์ประกอบของคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากคอร์รัปชัน หรือมีคอร์รัปชันน้อยลง คอร์รัปชัน การฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือ corruption โดยรวมหมายถึง การทำให้เสียหาย การทำลาย หรือการละเมิดจริยธรรม ธรรมเนียมปฏิบัติและกฎหมาย สำหรับพิษภัยของคอร์รัปชันได้สร้างความเสียหายและความเดือดร้อน และเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลในทางลบต่อคุณธรรมของการบริหารจัดการอย่างร้ายแรง

๓.๒.๓ หลักความโปร่งใส (Accountability) หมายถึง ความโปร่งใส พอเทียบได้ว่ามีความหมายตรงข้ามหรือเกือบตรงข้ามกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยที่เรื่องทุจริตคอร์รัปชัน ให้มีความหมายในเชิงลบ และความน่าสะพรึงกลัวแฝงอยู่ ความโปร่งใสเป็นคำศัพท์ที่ให้แง่บวกในเชิงบวก และให้ความสนใจในเชิงสงบสุขประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและเข้าใจง่าย และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบ

ความถูกต้องอย่างชัดเจน หลักความโปร่งใสประกอบไปด้วยหลักการย่อย ๔ หลักการ คือ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านโครงสร้าง หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้คุณ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้โทษ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูล

๓.๒.๓.๑ ความโปร่งใสด้านโครงสร้าง ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

- ๑) มีการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง เช่น มีคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการสอบสวน เป็นต้น
- ๒) โปร่งใส เห็นระบบงานทั้งหมดได้อย่างชัดเจน
- ๓) ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รับรู้การทำงาน
- ๔) มีเจ้าหน้าที่มาด้วยระบบคุณธรรมมีความสามารถสูงมาอยู่ใหม่มากขึ้น
- ๕) มีการตั้งกรรมการหรือหน่วยงานตรวจสอบขึ้นมาใหม่
- ๖) มีฝ่ายบัญชีที่เข้มแข็ง

๓.๒.๓.๒ ความโปร่งใสด้านให้คุณ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

- ๑) มีค่าตอบแทนพิเศษในการปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จ
- ๒) มีค่าตอบแทนเพิ่มสำหรับการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ
- ๓) มีค่าตอบแทนพิเศษให้กับเจ้าหน้าที่ที่ซื่อสัตย์
- ๔) มีมาตรฐานเงินเดือนสูงพอเพียงกับค่าใช้จ่าย

๓.๒.๓.๓ ความโปร่งใสด้านการให้โทษ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

- ๑) มีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ
- ๒) มีวิธีการพิจารณาลงโทษผู้ทำผิดอย่างยุติธรรม
- ๓) มีการลงโทษจริงจัง หนักเบาตามเหตุแห่งการกระทำผิด
- ๔) มีระบบการฟ้องร้องผู้กระทำผิดที่มีประสิทธิภาพ
- ๕) หัวหน้างานลงโทษผู้ทุจริตอย่างจริงจัง
- ๖) มีการปรามผู้ส่อทุจริตให้เลิกความพยายามทุจริต
- ๗) มีกระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว

๓.๒.๓.๔ ความโปร่งใสด้านการเปิดเผย ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

- ๑) ประชาชนได้เข้ามามีรับรู้การทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบ
- ๒) ประชาชนและสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดหา การให้สัมปทาน การออกกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ
- ๓) ประชาชน สื่อมวลชน และองค์กรพัฒนาเอกชน ได้มีโอกาสควบคุมฝ่ายบริหารโดยวิธีการต่างๆ มากขึ้น
- ๔) มีการใช้กลุ่มวิชาชีพภายนอก เข้ามาร่วมตรวจสอบ

๓.๒.๔ หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การให้โอกาสให้บุคลากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เช่น เป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และ/หรือคณะทำงานโดยให้ข้อมูลความคิดเห็น แนะนำปรึกษา ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย และการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการ และยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องกับใดๆ เช่น การแลกเปลี่ยน การแจกข่าว การแสดงนิทรรศการ และการทำหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ หลักการมีส่วนร่วมประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ ๔ หลักการ คือ

๓.๒.๔.๑ ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการ และยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องกับใดๆ เช่น การแลกเปลี่ยน การแจกข่าว การแสดงนิทรรศการ และการทำหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ

๓.๒.๔.๒ ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้น และประเด็นในการประเมินข้อดีข้อเสียชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการริเริ่มโครงการต่างๆ และการบรรยายให้ประชาชนฟังเกี่ยวกับโครงการต่างๆ แล้วขอความคิดเห็นจากผู้ฟัง รวมไปถึงการร่วมปรึกษาหารือ เป็นต้น

๓.๒.๔.๓ ระดับการวางแผนร่วมกัน และการตัดสินใจ เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าการปรึกษาหารือ กล่าวคือ เป็นเรื่องการมีส่วนร่วมที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น มีความรับผิดชอบร่วมกันในการตัดสินใจ และวางแผนเตรียมโครงการ และเตรียมรับผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ระดับนี้มักใช้ในกรณีที่เป็นเรื่องซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้อินทราเน็ตเพื่อการแก้ปัญหาคือข้อขัดแย้ง และการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

๓.๒.๔.๔ ระดับการพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วม สร้างความเข้าใจให้กับสาธารณชน เป็นระดับขั้นที่สูงที่สุดของการมีส่วนร่วม คือ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการได้ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมของประชาชนและได้มีการพัฒนาสมรรถนะหรือขีดความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้นจนอยู่ในระดับที่สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ และเกิดประโยชน์สูงสุด

๓.๒.๕ หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการ กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา และเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากกระทำของตนเอง รวมถึงความรับผิดชอบต่อผลงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ เป็นเรื่องของความพร้อมที่จะรับผิดชอบ ความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ โดยในแง่มุมมองของการปฏิบัติถือว่า สำนึกรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติหรือทักษะที่บุคคลพึงแสดงออก เพื่อเป็นเครื่องชี้ว่าได้ยอมรับในภารกิจที่ได้รับมอบหมายและนำไปปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบ ประกอบด้วยหลักการย่อยดังนี้

๓.๒.๕.๑ การมีเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นสิ่งสำคัญสิ่งแรกของระบบสำนึกรับผิดชอบ กล่าวคือ องค์กรจะต้องทำการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการสร้างวัฒนธรรมใหม่ ให้ชัดเจนว่าต้องการบรรลุอะไรและเมื่อไรที่ต้องการเห็นผลลัพธ์นั้น

๓.๒.๕.๒ ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกันจากเป้าหมายที่ได้กำหนดเอาไว้ ต้องประกาศ ให้ทุกคนได้รับรู้และเกิดความเข้าใจ ถึงสิ่งที่ต้องการบรรลุ และเงื่อนไขเวลาที่ต้องการให้เห็นผลงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เป็นเจ้าของโครงการสร้างวัฒนธรรมนี้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการประสานกำลังคน ร่วมใจกันทำงาน เพื่อผลิตภาพโดยรวมขององค์กร

๓.๒.๕.๓ การปฏิบัติกรอย่างมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จของการสร้างวัฒนธรรม สำนึกรับผิดชอบอยู่ที่ความสามารถของหน่วยงานในการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นในองค์กร ผู้บริหารให้ความสนับสนุน แนะนำ ทำการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพและมีการประสานงานร่วมมือกันทำงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในองค์กร

๓.๒.๕.๔ การจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้อการทำงานอย่างไม่หยุดยั้ง ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงนับว่าเป็นเรื่องปกติ และทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงมักจะมีการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเสมอ หน่วยงานต้องมีมาตรการในการจัดการกับพฤติกรรมต่อต้านการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเพื่อให้ทุกคน เกิดการยอมรับแนวความคิดและเทคโนโลยีใหม่ๆ

๓.๒.๕.๕ การมีแผนการสำรอง ส่วนประกอบสำคัญขององค์กรที่มีลักษณะ วัฒนธรรมสำนึกรับผิดชอบต้องมีการวางแผนฟื้นฟูที่สามารถสื่อสารให้ทุกคนในองค์กรได้ทราบและ เข้าใจถึงแผนและนโยบายขององค์กร และที่สำคัญ คือ ต้องมีการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องสมบูรณ์ อย่างเปิดเผย

๓.๒.๕.๖ การติดตามและประเมินผลการทำงาน องค์กรจำเป็นต้องมีการติดตาม และประเมินผลการทำงานเป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบดูว่าผลงานนั้นเป็นไปตามมาตรฐาน คุณภาพงานที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลงานที่พบว่ายังไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดต้องมีการดำเนินการ แก้ไขในทันที ขณะที่ผลงานที่ได้มาตรฐานต้องได้รับการยอมรับยกย่องในองค์กร

๓.๒.๖ หลักความคุ้มค่า (Cost – effectiveness or Economy) หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยตรงหรือให้บุคลากรมีความ

ประหยัด ใช่วิสตุขุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน หลักการนี้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารการจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด สิ่งเหล่านี้เป็นผลในการปฏิบัติอันเกิดจากการใช้หลักธรรมาภิบาลนั่นเอง ประกอบด้วย

๓.๒.๖.๑ การประหยัด หมายถึง

- ๑) การทำงานและผลตอบแทนบุคลากรเป็นไปอย่างเหมาะสม
- ๒) การไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์
- ๓) การมีผลผลิตหรือบริการได้มาตรฐาน
- ๔) การมีการตรวจสอบภายในและการจัดทำรายงานการเงิน
- ๕) การมีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒.๖.๒ การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด หมายถึง

- ๑) มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒) มีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล
- ๓) มีการใช้ผลตอบแทนตามผลงาน

๓.๒.๖.๓ ความสามารถในการแข่งขัน หมายถึง

- ๑) การมีนโยบาย แผน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย
- ๒) การมีการเน้นผลงานด้านบริการ
- ๓) การมีการประเมินผลการทำงาน
- ๔) ผู้บริหารระดับสูงมีสถานะผู้นำ

๓.๓ มาตรการของรัฐในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของรัฐ

ปัญหาการทุจริตในประเทศไทย เป็นปัญหาที่สั่งสมติดต่อกันมายาวนาน ส่งผลกระทบต่อระบบสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคงของประเทศ รวมถึงภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นต่อสายตาของประชาคมโลก โดยหนึ่งในเหตุผลสำคัญในการรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มาจากประเด็นปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งนับวันรูปแบบการทุจริตจะมีความหลากหลายและทวีความรุนแรงมากขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาทุจริตให้หมดไป จึงต้องสร้างระบบการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันการทุจริต โดยมาตรการของรัฐในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีดังนี้

๓.๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดในหมวดที่ ๔ หน้าที่ของประชาชนชาวไทยว่า “...บุคคลมีหน้าที่ ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริต และประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ” ถือได้ว่าเป็นครั้งแรกที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทุกคน นอกจากนี้ ยังกำหนดชัดเจนในหมวดที่ ๕ หน้าที่ของรัฐว่า “รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริต และประพฤติมิชอบ

ดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกัน เพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ต่อต้านการทุจริต หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ” การบริหารราชการแผ่นดินรัฐต้องเสริมสร้างให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวก มีประสิทธิภาพที่สำคัญคือ ไม่เลือกปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจหรือกระทำการโดยมิชอบแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระบวนการแต่งตั้ง หรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และรัฐต้องจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว

การที่รัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพและการบริหารบุคคลที่มีคุณธรรมนั้นสืบเนื่องมาจากช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาได้เกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารบุคคล มีการโยกย้ายแต่งตั้งที่ไม่เป็นธรรม บังคับหรือชี้แนะให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานโดยไม่ยึดมั่นในหลักผลประโยชน์แห่งรัฐ รวมถึงการมุ่งเน้นการแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองรวมถึงพวกพ้อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จึงได้มีความพยายามที่จะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าต้องการสร้างประสิทธิภาพในระบบการบริหารงานราชการแผ่นดินและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล และมีคุณธรรมจริยธรรมตามที่กำหนดเอาไว้

๓.๓.๒ วาระการปฏิรูปที่ ๑ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของสถาปนิกรแห่งชาติ สถาปนิกรแห่งชาติในฐานะองค์กรที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการปฏิรูปกลไก และปฏิบัติงานด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ได้มีข้อเสนอเพื่อปฏิรูปด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เป็นระบบ มีประสิทธิภาพ ยั่งยืน เป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้ สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและบริบทของสังคมไทย โดยเสนอให้มียุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหา ๓ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

๓.๓.๒.๑ ยุทธศาสตร์การปลูกฝัง “คนไทย ไม่โกง” เพื่อปฏิรูปคนให้มีจิตสำนึกสร้างจิตสำนึกที่ตัวบุคคลรับผิดชอบชั่วดี อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ มองว่าการทุจริตเป็นเรื่องน่ารังเกียจเป็นการเอาเปรียบสังคมและสังคมไม่ยอมรับ

๓.๓.๒.๒ ยุทธศาสตร์การป้องกันด้วยการเสริมสร้างสังคมธรรมาภิบาล เพื่อเป็นระบบป้องกันการทุจริต เสมือนการสร้างระบบภูมิคุ้มกันทุกภาคส่วนในสังคม

๓.๓.๒.๓ ยุทธศาสตร์การปราบปราม เพื่อปฏิรูประบบและกระบวนการจัดการต่อกรณีการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ ให้สามารถเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้าที่จะกระทำการทุจริตขึ้นอีกในอนาคต

๓.๓.๓ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้กำหนดให้กฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติมีผลบังคับภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือภายในรัฐบาลนี้ และกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานนำยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ แผนพัฒนา

ด้านต่างๆ มาเป็นแผนแม่บทหลักในการกำหนดแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณ ยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว เป็นยุทธศาสตร์ที่ยึดวัตถุประสงค์หลักแห่งชาติเป็นแม่บทหลัก ทิศทางด้าน การป้องกันและปราบปราม การทุจริต การสร้างความโปร่งใสและธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแผ่นดิน ของหน่วยงานภาครัฐ ทุกหน่วยงานจะถูกกำหนดจากยุทธศาสตร์ชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปแห่งชาติ วางกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ในระยะ ๒๐ ปี โดยมีกรอบวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” คติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ความมั่นคง ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างโอกาส ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ ๖ การปรับสมดุลและพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐ ในยุทธศาสตร์ ที่ ๖ ได้กำหนดกรอบแนวทางที่สำคัญ ๗ แนวทาง ประกอบด้วย

๓.๓.๓.๑ การปรับปรุงการบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายของภาครัฐ

๓.๓.๓.๒ การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ

๓.๓.๓.๓ การปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐให้มีขนาด

ที่เหมาะสม

๓.๓.๓.๔ การวางระบบบริหารงานราชการแบบบูรณาการ

๓.๓.๓.๕ การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐในการปฏิบัติราชการ

๓.๓.๓.๖ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๓.๓.๓.๗ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ตลอดจนพัฒนาหน่วยงานภาครัฐและบุคลากรที่มีหน้าที่เสนอความเห็นทางกฎหมายให้มีศักยภาพ

๓.๓.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

กำหนดในยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการภาครัฐ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย ในยุทธศาสตร์นี้ได้กำหนดกรอบแนวทางการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและคอร์รัปชัน มุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนาปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรม วิธีคิดและกระบวนการให้คนมีความตระหนักรู้ มีความรู้เท่าทันและมีภูมิต้านทาน ต่อโอกาสและการชักจูงให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันและมีพฤติกรรมไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบ รวมทั้งสนับสนุนทุกภาคส่วน ในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และมุ่งเน้นให้เกิดการส่งเสริมธรรมาภิบาลในภาคเอกชน เพื่อเป็นการตัดวงจรการทุจริตระหว่างนักการเมือง ข้าราชการ และนักธุรกิจออกจากกัน ทั้งนี้ การบริหารงานของส่วนราชการต้องมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้

๓.๓.๕ โมเดลประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (Thailand ๔.๐) เป็นโมเดลที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวคิดหลักในการบริหารประเทศ ถอดรหัสออกมาเป็น ๒ ยุทธศาสตร์สำคัญ คือ (๑) การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน (Strength from Within) และ (๒) การเชื่อมโยงกับประชาคมโลก ในยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน Thailand ๔.๐ เน้นการปรับเปลี่ยน ๔ ทิศทางและเน้นการพัฒนาที่สมดุลใน ๔ มิติ มิติที่หยิบยก คือ การยกระดับศักยภาพและคุณค่าของมนุษย์ (Human Wisdom) ด้วยการพัฒนาคนไทยให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์” ผ่านการปรับเปลี่ยนระบบนิเวศน์ การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างแรงบันดาลใจแบบเพาะความคิดสร้างสรรค์ ปลุกฝังจิตสำนึก ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบ เน้นการสร้างคุณค่าร่วม และค่านิยมที่ดี คือ สังคมที่มีความหวัง (Hope) สังคมที่เปี่ยมสุข (Happiness) และ สังคมที่มีความสมานฉันท์ (Harmony)

๓.๓.๖ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต” (Zero Tolerance & Clean Thailand) กำหนดยุทธศาสตร์หลักออกเป็น ๖ ยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต มุ่งเน้นกระบวนการปรับสภาพทางสังคมให้เกิดภาวะ “ไม่ทนต่อการทุจริต” โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลางานสังคม สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ปลุกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสาธารณะ จิตอาสา และความเสียสละเพื่อส่วนรวม ปลุกฝังความคิดแบบดิจิทัล (Digital Thinking) ให้สามารถคิดแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม และประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๓.๓.๖.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต มีวัตถุประสงค์ในการปรับฐานความคิดทุกช่วงวัยให้มีความร่วมมือต้านทุจริต มีจิตสำนึกสาธารณะ และสามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม และสร้างกระบวนการกล่อมเกลางานสังคมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นระบบ รวมถึงการบูรณาการและเสริมพลังการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการผลักดันให้เกิดสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

๓.๓.๖.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตของประชาชนได้รับการปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อรักษาเจตจำนงทางการเมืองในการแก้ไขปัญหาการทุจริตให้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายรัฐบาลในแต่ละช่วง

๓.๓.๖.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กระบวนการนโยบายเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล สามารถกระจายผลประโยชน์สู่ประชาชนอย่างเป็นธรรม และไม่มีลักษณะของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตเชิงนโยบายทุกระดับ

๓.๓.๖.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากลไกการป้องกันการทุจริตให้เท่าทันต่อสถานการณ์การทุจริต พัฒนาระบบการทำงานด้านการป้องกันการทุจริตให้สามารถป้องกันการทุจริตให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการ

บูรณาการการทำงานระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริต และเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตเกิดขึ้นในอนาคต

๓.๓.๖.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : ปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริต มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงและพัฒนากลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริตให้มีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต การตรากฎหมายและปรับปรุงกฎหมายให้กระบวนการปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพ บูรณาการกระบวนการปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระบบ และเพื่อให้ผู้กระทำความผิดถูกดำเนินคดีและลงโทษอย่างเป็นรูปธรรมและเท่าทันต่อสถานการณ์

๓.๓.๖.๖ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยให้มีระดับร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปเป็นเป้าหมายที่ต้องการยกระดับคะแนนให้มีค่าสูงขึ้น หากได้รับคะแนนมากจะหมายถึงการที่ประเทศนั้นมีการทุจริตน้อย ดังนั้น ยุทธศาสตร์ที่ ๖ นี้ จึงถือเป็นเป้าหมายสำคัญในการที่จะต้องมุ่งมั่นในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สาระสำคัญทั้ง ๖ ด้านดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือชี้นำทิศทางการปฏิบัติงานและการบูรณาการด้านต่อต้านการทุจริตของประเทศ โดยมีสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นองค์กรหลักในการบูรณาการงานของภาคส่วนต่างๆ เข้าด้วยกัน และเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อเป็นการยกระดับค่า CPI ให้ได้คะแนน ๕๐ คะแนน ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

๓.๔ ข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันการทุจริต

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นหน่วยงานอิสระภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีกำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) และมีสำนักงาน ป.ป.ช. ทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้บังคับบัญชาของสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานหลักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ ประสานงานและให้ความร่วมมือกับส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต ประสานงานและให้ความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริต จัดให้มีหรือให้ความร่วมมือกับองค์กรอื่นในการศึกษาอบรมและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยเป็นศูนย์กลางทั้งด้านการป้องกันการปราบปราม และการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมถึงรับการร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตต่างๆ

๓.๔.๑ การร้องเรียนผ่าน ป.ป.ช. สำหรับการร้องเรียนเรื่องราวการทุจริตปัจจุบัน คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. เปิดช่องทางการร้องเรียนไว้หลายช่องทาง เช่น ร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ www.nacc.go.th หรือส่งเรื่องร้องเรียนมาโดยตรงที่สำนักงาน ป.ป.ช. การร้องเรียนเรื่องทุจริตนับเป็นวิธีการที่ภาคประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมช่วยแจ้งเบาะแสการทุจริตได้ โดยเฉพาะหากถูกเจ้าหน้าที่รัฐเรียกรับสินบน ต้องจ่ายส่วย หรือถูกกีดกันไม่ให้เข้าร่วมประมูลแข่งขันการเสนอราคาในโครงการรัฐ โดยหลักการของการร้องเรียน สำนักงาน ป.ป.ช.

๓.๔.๑.๑ แนวทางการร้องเรียน กำหนดให้ผู้ร้องเรียนควรร้องเรียนโดยมีรายละเอียดครบถ้วนตามที่กฎหมายหรือระเบียบการรับเรื่องร้องเรียนกำหนดไว้โดย

- ๑) มีชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหา (ผู้ร้องเรียน)
- ๒) มีชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา
- ๓) มีข้อกล่าวหาการกระทำความผิด
- ๔) บรรยายพฤติการณ์การกระทำผิดตามข้อกล่าวหาโดยละเอียด พร้อมระบุพยานหลักฐานที่ยืนยันสนับสนุนการกล่าวหาเรื่องร้องเรียน และ
- ๕) ผู้ร้องเรียนควรป้อนชื่อข้อมูลตนเอง หมายเลขประชาชน และที่อยู่ติดต่อให้ชัดเจน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ติดต่อกลับ ข้อมูลเหล่านี้จะถูกเก็บเป็นความลับอย่างที่สุด

๓.๔.๑.๒ การจัดการกับเรื่องร้องเรียน แบ่งออกเป็น ๓ กรณี กล่าวคือ

- ๑) กรณีบัตรสนเท่ห์ ถ้า ป.ป.ช. ไม่รับเป็นเรื่องร้องเรียน เรื่องดังกล่าวจะถูกตีตกไป แต่หากรับเป็นเรื่องร้องเรียนจะออกเลขเรื่องร้องเรียนเป็น “เลขดำ”
- ๒) กรณีผู้ร้องแจ้งชื่อ ที่อยู่ ของผู้ร้องชัดเจน ป.ป.ช. จะรับและออกเลขดำให้ และส่งเรื่องต่อให้หน่วยงานภายในที่ทำหน้าที่รับดำเนินการต่อไป
- ๓) กรณีมีคำร้องเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยเฉพาะพฤติการณ์ร้ายรอยผิดปกติ ป.ป.ช. จะออกเลขที่เรื่องร้องเรียนเป็นเลขดำ และส่งให้หน่วยงานภายในที่ตรวจสอบทรัพย์สินตรวจสอบ

๓.๔.๑.๓ กระบวนการดำเนินงาน หลังผ่านกระบวนการคัดกรองเรื่องร้องเรียนแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือขั้นตอนการดำเนินงาน คือ

- ๑) ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น
- ๒) การเสนอเรื่องเข้าคณะอนุกรรมการกลั่นกรอง กรณีคณะอนุกรรมการกลั่นกรองพบว่าเรื่องนั้นมีมูล ก็จะนำเรื่องเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากไม่มีมูลก็ตีตกไป
- ๓) คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะพิจารณาสำนวน หากเห็นว่ามีมูลจะตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนขึ้นพิจารณา แต่หากไม่มีก็ไม่รับ และให้ตกไป

โดยแจ้งผู้กล่าวหาร้องเรียนให้รับทราบด้วย หากคณะอนุกรรมการเห็นว่า
เรื่องร้องเรียนนั้นมีมูล จะเรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบและแจ้งข้อกล่าวหา
๔) หลังจากไต่สวนเสร็จแล้ว ข้อกล่าวหาใดไม่มีมูลก็จะตกไป กรณีมีมูลหรือ
มีพฤติการณ์ทุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการโดย หากมีความผิด
ทางวินัย คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะชี้มูลและส่งเรื่องไปให้ต้นสังกัดดำเนินการ
หากมีความผิดทางอาญา คณะกรรมการฯ จะส่งอัยการสูงสุดฟ้องต่อ
ศาลยุติธรรม

๓.๔.๒ การร้องเรียนการทุจริตของหน่วยงานต่างๆ ในแต่ละหน่วยงานจะมีหน่วยรับเรื่อง
ร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสของตนเอง

บรรณานุกรม

- กำชัย จงจักรพันธ์. (ม.ป.ป.). การขัดกันแห่งผลประโยชน์และมาตรา ๑๐๐ พ.ร.บ. ป.ป.ช.. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สุทธินันท์ สาริมาณ. (๒๕๕๒). การกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามดำเนินกิจการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชานิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณมา ตูลยวคินพงศ์ และคณะ. (๒๕๔๖). รายงานผลการวิจัยเรื่องความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (ม.ป.ป.) คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. (๒๕๕๙). คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๙). คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (๒๕๖๐). คู่มือป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.).
- สำนักงาน ป.ป.ช.. หนังสือชุดความรู้การเฝ้าระวังการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ชุดที่ ๓ เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (www.nacc.go.th)
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (๒๕๕๘). คู่มือแนวทางการสร้างมาตรฐานความโปร่งใสของส่วนราชการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
- สำนักงาน ป.ป.ช.. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ยกระดับดัชนี สร้างพลเมืองดี ในสังคม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
ชุดวิชา วิทยาศาสตร์สะอาด

จริยธรรม

- ความประพฤติดีงาม เพื่อประโยชน์สุขของตนและสังคม
- การรู้จักไตร่ตรองว่าอะไรควรทำ ไม่ควรทำ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ขาดจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเข้าไปกระทำการใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นขาดความชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ และจะเป็นต้นเหตุของการทุจริตต่อไป”

“การทุจริต” เป็นพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหมายโดยตรง ถือเป็นความผิดอย่างชัดเจน สังคมส่วนใหญ่จะมีการบัญญัติกฎหมายออกมารองรับ มีบทลงโทษชัดเจน ถือเป็นความผิดขั้นรุนแรงที่สุดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องไม่ปฏิบัติ

“การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม” เป็นพฤติกรรมที่อยู่ระหว่างจริยธรรมกับการทุจริต ที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตนกระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งพฤติกรรมบางประเภทมีการบัญญัติเป็นความผิดทางกฎหมายมีบทลงโทษชัดเจน แต่พฤติกรรมบางประเภทยังไม่มีการบัญญัติข้อห้ามไว้ในกฎหมาย

“จริยธรรม” เป็นหลักสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เปรียบเสมือนโครงสร้างพื้นฐานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยึดถือปฏิบัติ

ความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน/ธรรมาภิบาล

มาตรการของรัฐในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของรัฐ

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐
- วาระการปฏิรูปที่ ๑ การป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤตินิยมของสภาปฏิรูปแห่งชาติ
- ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
- โมเดลประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (Thailand ๔.๐)
- ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

การแจ้งเบาะแสการทุจริต

สื่อที่ใช้ประกอบชุดวิชา
ยกระดับดัชนี สร้างพลเมืองดีในสังคม

ที่	ชื่อเรื่อง	ประเภท	ระยะเวลา	เนื้อเรื่อง	QR Code
๑	รู้จักหน้าที่	วิดีโอ	๑.๕๕ นาที	การไม่ตั้งใจทำงาน โดยเล่นอินเทอร์เน็ต/โทรศัพท์ ในเวลาทำงาน	
๒	อดทน อดกลั้น	วิดีโอ	๑.๕๕ นาที	การขับรถแข่งผู้อื่นไปมา และไม่เคารพกฎจราจร	
๓	ข้าราชการคอร์รัปชัน	วิดีโอ	๑.๐๓ นาที	อธิบายถึงการคอร์รัปชันของข้าราชการ	
๔	หักเหลี่ยมคอร์รัปชัน	วิดีโอ	๖.๐๐ นาที	เป็นการ์ตูนการนำเสนอข้อมูลการคอร์รัปชันในรูปแบบของการก่อสร้างที่ลดมาตรฐานจนทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินโดยขาดซึ่งความละเอียดที่มีต่อการทำทุจริต	
๕	กลโกงหน่วยเลือกตั้ง	ข่าว	๒.๒๘ นาที	เป็นการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการติดตามและการสอดส่องดูแลการเลือกตั้งโดยให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบและให้มีการทุจริตเลือกตั้งน้อยที่สุดหรือไม่มี	

ที่	ชื่อเรื่อง	ประเภท	ระยะเวลา	เนื้อเรื่อง	QR Code
๖	ภาพยนตร์สั้น สำนักงาน ป.ป.ช. เรื่อง GOT STAR	วีดิทัศน์	๕ นาที	พ่อกับลูกคู่หนึ่ง ลูกอ่านหนังสือการ์ตูนซึ่งมีเนื้อหาว่าทุจริตจะครองโลกโดยจอมมาร GOT STAR พ่อขับรถอยู่บนถนนและมีพฤติกรรมคล้ายจอมมารๆ	
๗	ภาพยนตร์สั้น สำนักงาน ป.ป.ช. เรื่อง ผลลับ	วีดิทัศน์	๕.๐๔ นาที	การลอกข้อสอบแล้วอาจารย์จับได้แล้วขอให้ผู้ปกครองเด็กจ่ายเงินเพื่อแลกกับการให้เด็กสอบผ่านแต่ผู้ปกครองไม่ยอมจ่าย	
๘	Innocense (หนังสือสั้นด้าน คอร์รัปชัน)	วีดิทัศน์	๔.๕๔ นาที	เป็นหนังสือที่นำเสนอเกี่ยวกับการไม่สนับสนุนให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการก่อให้เกิดการทุจริต	

สำนักงาน ป.ป.ช.

3

ยกระดับดัชนี สร้างพลเมืองดีในสังคม